

REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJ ZA DJECU

KLASA: DPR-008-03/24-01/0006

URBROJ: 134-24-2

Zagreb, 18. ožujka 2024.

Poruka pravobraniteljice za djecu povodom parlamentarnih izbora i izbora hrvatskih predstavnika u Europskom parlamentu: „Djeca nisu ukras!“

Korištenje djece u ostvarivanju političkih probitaka predstavlja kršenje prava djece, stoga njihovo uključivanje u aktivnosti izborne kampanje smatramo neprimjerenim i neprihvatljivim. Djeca nemaju pravo glasa, no isto tako nisu niti ukras koji služi stvaranju bolje slike i prikupljanju političkih poena za pojedine političare i stranke, stoga trebaju biti slobodna od takvih pritisaka.

U vrijeme izbora Ured pravobraniteljice za djecu redovito prima pritužbe na (izravno i neizravno) iskorištavanje djece u sklopu političkih kampanja, stoga povodom nadolazećih izbora predstavnika u Hrvatskom saboru i Europskom parlamentu, ponovno pozivamo aktere kampanja da poštuju dječja prava. U nastavku navodimo nekoliko općih preporuka nastalih na temelju našeg višegodišnjeg praćenja postupaka u političkom marketingu, uz napomenu da ove preporuke nisu konačne te ih valja shvatiti kao široko postavljene okvire za zaštitu prava djece.

Stajališta i preporuke o zaštiti prava djece u političkim kampanjama

1. Prostor odgojno-obrazovnih ustanova (dječji vrtići i škole) i svi prostori u kojima organizirano borave djeca (domovi, centri za djecu, sportski i drugi klubovi za slobodne aktivnosti djece) trebaju biti slobodni od promidžbenih aktivnosti političkih stranaka. U takvim ustanovama i objektima ne smiju se održavati stranački promidžbeni skupovi; djeci se ondje ne smije dijeliti politički promidžbeni materijal niti ih se smije uključivati u podjelu takvog materijala. Također, nije dopušten nezakonit ulazak pojedinaca u ove ustanove s ciljem „političkog“ djelovanja, odnosno osobne/političke kampanje.

2. Prilikom izrade političkih promidžbenih materijala (letaka, plakata, filmova, spotova) te objava na društvenim mrežama i u drugim medijima nije dopušteno koristiti slike djece bez izričite privole roditelja. Čak i uz privolu roditelja nije dopušteno prikazivati djecu na način koji im može nanijeti štetu, niti ih uključivati u iskazivanje nesnošljivosti ili mržnje prema pojedincima ili društvenim grupama te pozivanje na nasilje.

3. Neki roditelji na stranačke skupove dovode svoju malodobnu djecu i potiču ih da se slikaju s političarima. To nije zabranjeno, ali preporučujemo političarima da ne objavljuju takve snimke s djecom na svojim i stranačkim javnim profilima na društvenim mrežama i da ih ne koriste u svrhe političke promidžbe.

4. Pojedini političari se tijekom kampanje pojavljuju sa svojom djecom i rado poziraju medijima ili objavljuju slike svoje djece na društvenim mrežama, vjerojatno smatrajući da će na taj način izazvati pozitivan emocionalni efekt kod potencijalnih birača. S druge strane, takvo izlaganje djece političara nerijetko izaziva negativne reakcije među građanima koji ne simpatiziraju njihove stranke pa postoji mogućnost da djeca zbog toga dožive i određene

neugodnosti. Stoga, iako takva praksa nije zabranjena, preporučujemo političarima da se suzdrže od nepotrebnog izlaganja svoje djece u izbornoj kampanji, kako bi zaštitili njihovu privatnost i ne izlagali ih riziku od potencijalno štetnih situacija.

5. Prijave zbog sumnje na povrede prava djece tijekom izborne kampanje građani trebaju uputiti Državnom izbornom povjerenstvu, kojem se prijavljuju i ostale nepravilnosti u provođenju izbora i koje može izreći upozorenje kandidatima ili strankama.

Također ovom prilikom pozivam organizatore političkih skupova, stranke i kandidate da vode računa o komunikaciji tijekom izborne kampanje te da izbjegavaju neprimjeren vokabular, posebice uvredljive izraze na račun ostalih kandidata i stranaka te državnih institucija, a kojima mogu svjedočiti djeca i mladi u obraćanjima putem medija, sučeljavanjima s ostalim kandidatima i/ili na skupovima koji se organiziraju uživo.

Ponavljamo da se političari trebaju „baviti“ djecom u svojim izbornim programima, ponuditi rješenja koja će omogućiti svakom djetetu da ostvari sva svoja prava u najvećoj mogućoj mjeri, ali da se pritom ne koriste djecom kao „ukrasima“ u svojoj kampanji. **Zato pozivamo sve kandidate na parlamentarnim izborima u Republici Hrvatskoj, kao i na izborima hrvatskih predstavnika za Europski parlament 2024., da se u svojem djelovanju trajno zauzimaju za podizanje kvalitete života djece i osiguravanje dovoljno sredstava za tu namjenu, kao i za unaprjeđivanje položaja djece u društvu. Međutim, apeliramo da to čine uz uvažavanje prava djece na privatnost i zaštitu od svakog mogućeg iskorištavanja u političkoj promidžbi.**

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU
2
Helena Pirnat Dragičević, dipl.iur.
